

## NAUJAUSIOS ŽINIOS IŠ LIETUVOS

### KAS RAŠOMA IŠ VILNIAUS.

Atvykęs iš Lietuvos Vilniaus gyventojas d-ras D. Alseika, kuris, kaip žinoma, važinėja po Amerikos lietuvių kolonijas su prakalbomis ir renka aukas Vilniaus atvadavimo reikalams, gavo žinią iš Lietuvos, kad surinktos aukos suvartojamos jau naudingam darbui. Vilniuje leidžiamas lenkų kalboj, bet lietuvių dvasioj laikraštis lietuvių „Glos Ludu“, platinamas susipratimas sulenkėjusių valstiečių tarpe, organizuojami susiratusieji valstiečiai. Tas darbas ypač šiuo momentu yra be galo svarbus ir reikalingas. Lenkai nori praveisti rinkimus į savo Seimą, Vilniuje, kuris sulys jų norų turėtų susirinkti sausio 30 dieną. Lietuviai, gaudai ir žydai tuose rinkimuose nedalyvaus. Yra vilis, kad ačiū lietuvių agitacijai, mažai tedalyvaus tuose rinkimuose ir sulenkinti valstiečiai. Jei lenkams ir pasiseks tas Seimas susaukti, tai jis svarbumo neturės ir lenkai negalės darodyti pasauliui, kad Vilniaus kraštas daugumoj lenkų apgyventas.

### AMERIKONŲ SPAUDOJE.

Kopenhaga, sausio 25 d. — Gauta specialis pranešimas iš Elsinkų į „Berlingske Tidende“, kuriuomi patvirtinama, kad areštuoti teroristai Kaune, kurie rengėsi sprogdinti valdiškus namus ir išduoti Lietuvos valdžią yra artimai susijungę su Rusų Sovietų valdžios atstovu Akseleodu, kuris mėgino nuvesti Lietuvos dabartinę valdžią. Lietuvos laikraščiai reikalauja, kad Akseleodas būtų išvytas iš Lietuvos.

Šitas pranešimas patvirtina tuos neaiškius gandus apie bolševikų sukilimą Kaune, apie ką buvo rašyta pereiname „Tėvynės“ num. Nežinodami detalių šito incidento, tuo tarpu jokių išvadų nedarome.

Paryžius, sausio 27 d. — San tarvės Aukščiausios Tarybos su širinkime, kurs laikomas šiomis dienomis Paryžiuje, nutarta pripažinti pilną nepriklausomybę (de jure) Latvijos ir Estonijos. Lietuvos ir Gruzijos nepriklausomybės pripažinimas tuo tarpu atidėtas ir eina tolimesni tyrimai.

Nėra abejonės, kad Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo atidėlioimo priežastimi yra mūsų amžinieji priešai Lenkai, kuriems agentauja Prancūzų imperialistai. Tačiau nuo kokių nors išvadų tuo tarpu susilaikome, nes dar eina tolimesni tyrimai ir galutinio žodžio dar neturta, todėl yra vilis, kad gali dar pralaimėti Prancūzų imperialistiškoji politika.

### IŠ LIETUVOS LAIKRAŠČIŲ.

Sausio 3 d. Maskvoje prasidėjo taikos tarybos tarpe Lietuvos ir Ukrainos. Lietuvai atstovauja p. Jurgis Baltrušaitis — Lietuvos Atstovas Maskvoje, o Ukrainai atstovauja pp. Kon ir Kotšibinskais.

Gauta žinių iš Varšavos, kad sausio 6 d. Tautų Sąjunga priėmusi naują notą Lenkų Užsienio Ministeriui reikale Vilniaus klausimo. Nors šita nota nėra dar viešai paskelbta, tačiau yra patvirtta, kad šioje notoje pareiškama, jog Vilniaus klausimas nėra ginčijamas tik tarpe Lietuvos ir Len-

ku, bet yra ir trečioji jėga, kuri reikiška pretenzijų prie Vilniaus. Laikraščiai spėlioja, bene tai bus Rusai. (Greičiausiai bus Gudai. O gal Prancūzai? Pastarieji šiandien eina buvusių Vokietijos junkerių keliais, todėl visko galima laukti nuojų. „Tėv.“ Red.). („Prūsų Liet. Balsas“)

Pagaliaus ir Lietuva susilaukė operos.

Paskutinė (generalė) Verdi operos „Traviata“ repeticija gruodžio 30 d. Toj repeticijoje pusė Teatro pavesta kareiviams.

Operos atidarymas gruodžio 31 d. Apie bilietus niekur nebuvu skelbiama, o gruodžio 29 dieną jie jau buvo visi išimti.

Vilniaus laikraščio „Unser Tog“ pranešimu, Vilniaus gyventojai žydai boikotavo rinkimus į Seimą. Vilniaus žydų Bendruomenės Taryba oficialiai pranešė Valdžiai, jog ji nedalyvaus busimuose rinkimuose į Seimą.

Valdžios sferose skajtoma, jog rinkimai vis tik įvyks neturės ir neigiamą žydų ir gudu santykį su jais. Nurodo, jog oficialiai tik žydų bendruomenės atsisakiusi dalyvauti rinkimuose.

Žydų Spaudos sk.

Lietuvos ir Latvijos sienos. Š. m. gruodžio 26 dieną vakare iš vieno į Rygą Lietuvių-Latvių sienos trečiųjų teismo komisijos pirmininkas prof. Simpson su savo sekretorium Mr. Nolkenu ir mūsų tos komisijos nariais — buvęs prezidentas Antanas Smetona ir p. Martynas Yčas. Drauge išvažiavo ir priskirtieji prie mūsų delegacijos ekspertai prof. p. Bielskis, prof. K. Buga, inž. V. Belskis, kun. J. Tumas ir inž. F. Bielskis. Tikimasi, kad sienų klausimas bus greit išspręstas.

Iš Vilniaus. Atvykęs iš Vilniaus asmuo papasakojo štai ką:

Gyvenimas Vilniuje apmiręs. Dauna einanti kasdien brangyn. Dubas juodos duonos svarui moka 19 lenkų markių. Baltos duonos visai nematyti. Cukraus svarui — 150 markių, o sviesto — 200 markių. Produktai įvežami tikta kontrabandos būdu.

Vilniuje darbininkams nėra darbo. Tikta kai kurie amatninkai, kaip batsiuviai ir siuvė, kai gauna kaikada darbo. Intelligentalai ir tarnautojai tiesiog badauja. Darbininkų klubai neleidžiami taip pat neleista ir žydų „Ceirecion“ partija. Valdžia juos laiko bolševikais. Politinė vilniečių pažiūra, kad „Vilnė“ Lietuvos valdžia tik laikina.

Mieste labai įsivyravęs banditizmas. Po 9 val. vakaro miestas esąs kaip išmiręs, nes taip „vėlai“ niekas nesąs tikras, kad nuo jo nenuvilks gatvėje kaillinių ar milinės arba nenuaus batų.

Vilniaus srities gudai esą priešinai dabartinei Vilniaus valdžiai. Gudai ir žydai nutarę nedalyvauti rinkimuose į Vilniaus Steigiamąjį Seimą.

Gyventojai žydai, kaip intelligentalai, taip ir darbininkai esą prieš plebiscitą. Visi gyventojai ne lenkų sluoksniui esą prieš Vilniaus prijungimą prie Lenkijos. Jų nuomone, Vilnius turintis priklausyti tikta Lietuvai. („Karys.“)

## MUSU NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ

Jau nebetoli vasario 16 diena, kuomet suėis trys metai, kaip Lietuvių Taryba, kaip vienintėlė Lietuvių Tautos atstovybė, yra pareiškus, jog Lietuvos gyventojai sutraukę visus, kokie buvo, valstybinius ryšius su kitomis valstybėmis ir steigia laisvą ir nepriklausomą Lietuvos Valstybę su sostine Vilniumi.

Per šiuos tris metus įsigalėjo, sutvirtėjo Lietuvos demokratinė Respublika, bet patsai Vilnius ir geroji Lietuvos Rytų dalis vis tebėlieka dar Lenkijos okupuota, o Prūsų Lietuvos Klaipėdą dar vis tebesėdi politikuodamas Prancūzų karo viršrinkas.

Lietuvos Valstybė buvo ir yra jau daugelio kitų valstybių pavyzdys, kaip faktiniai gyventojai, bet ikišiol dar nevisų, o kuomet prisėjo Tautų Sąjungai pasisakyti, ar reikia ir Lietuvai lygiomis teisėmis priimti į tą Tautų Sąjungos šeimyną, tai daug kas ir iš mūsų neva prietelių pasiskubo iš posėdžių salės išeiti, kad neprisėitų atvirai ištarti nuomonės.

Daug kam iš tų valstybių rūpėjo Amerikos pasakymas, buk ji nenorinti Pabaltijos valstybių išskirti iš Rusijos bet sutikimo visos Rusijos demokratinės valdžios, kurios susidarymo ir vis aukla. Jau po šitų pastarųjų Amerikos valdžia sekretoriaus Davis lupomis yra pasakiusi, jog ji nenorinti buti nei atstauti Rusijos senuose rubežiuose ir kad nėra atmetina ir Pabaltijos valstybių politinė nepriklausomybė, bet tokia pasakymas kaip tyčia buvo pavėlavęs.

Kaip tinkamiau apvaikšioti tas sukaktuves, tai pasilieka pačios Amerikos lietuvių visuomenės darbas. Reikia spėti, jog Amerikos lietuvių visuomenė, miedama trijų metų savo valstybės nepriklausomybės pasiskelbimo, prisimins, kas per tą laiką buvo padaryta ir kas artimiausiu laiku reikia padaryti. Butų geistina, idant visos Lietuvos Laisvės Paskolos stotys, Lietuvių Piliiečių Sąjungos skyriai, Amerikos Lietuvių R. Kat. Federacijos organizacijos, Am. L. Tautin. Sandaros kuopos ir Liet. Soc. Sąjungos skyriai ir kitos organizacijos apvaikšintų kiek galima bendrai šitų trijų metų sukaktuves, surengiant viešas manifestacijas, su širinkimais, prakalbas ir išneant atatinamas rezoliucijas delei greitesnio Lietuvos Respublikos pripažinimo.

Galima atsiminti, jog Amerikoje greitu laiku užstos kita administracija ir butų labai pravytu, kad galėtume parodyti, ką ir kaip Amerikos lietuvių yra nutarę per tas sukaktuves.

Reikia priminti, jog ikišiol dar nėra išeiti parašai ant tam tikros peticijos delei Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo. O šie parašai, o gal ir tos naujos peticijos, nutarimai ir tt. bus galima greitu laiku paduoti ir gal vėl kiek pastumėti pirmyn mūsų klausimo išsprendimas.

Lietuvai priseina šiandien gintis nuo svetimų užpuolikų, kurie yra okupavę ir mūsų sostinę Vilnių ir didelę Lietuvos dalį. Galima spėti, jog ateityje prisėis vienoj ar kitoj Lie-

tuvos dalyje praveisti plebiscitas. Lenkai jau šiandien yra sudėję kelius milijonus kad ir savo markių visokiai agitacijai delei plebiscito pravedimo. Tat 67.708.000, pakraščių gyvenaškus ir mūsų darbas. Kad tojų — 80.500.000. Kaip ten lenkus išvijos, reikia rinkti pinigai „Lietuvos Gynimo Komitetui.“ Plebiscito laimėjimui lygiu budu reikia. Tinkamiausiam plebiscito pravedimui specialiai skiriamos lėšos bus atiduodamos tam pačiam „Lietuvos Gynimo Komitetui.“ Aukškas reikia siųsti adresu, Lithuanian Representative, 162 West 31-st Street, New York City.

J. Vileičius, Lietuvos Atstovas Amerikoje.

## NEDALINAMOJI RUSIJA SKAITMENYSE

Nedalinamosios Rusijos šalininkai — ypač Suv. Valstijų valdžia ir spauda savo simpatijomis „nedalinamajai Rusijai“ tankiausiai net į nesąmones peireina. Pavyzdžiui nekuriame rikonų laikraščiai priskaito Rusijai net 200 milijonų gyventojų — vienų tik rusų priskaito apie 150 milijonų. Ir tokiomis sužiniomis ar nesužiniomis sufabrikuoti žiniomis besiremdami amerikoniai, nuolatos buibni, kad Rusija esanti perdaug didelė ir todėl nėra galimybės nei svajoti apie suteikimą politinės laisvės priklaususioms Rusijos imperijai pakraščių valstybėms.

Tačiau pažvelgus į tikrąją Rusijos padėtį skaitmenų šviesoje, matome visai ką kitą.

Čionai spausdiname skaitmenis surinktas p. J. Vezkalns ir tilpusiai „Revue Baltique“, kurios aiškiai vaizduoja, kaip santykiavo Rusija su pakraščių tautomis tuose laikuose, kuomet Rusija buvo pasiekusi aukščiausio laipsnio teritorija ir žmonėmis, t. y. 1914 metais. Štai kokias skaitmenis paduoda p. Vezkalns (Kauno Lietuvos vertime):

„Šit skaitmens, kurie tą santykiavimą aiškiai rodo: 1914 m. Rusų imperijos teritorija buvo pasiekusi 22.556.520 kv. kil. žemės ploto su 169.334.000 gyventojų, kurie Eiropos Rusai su Kaukazu turėjo 5.896.800 kv. kilometry su 148.208.000 gyventojų, o Azija — 16.659.720 kv. kil. su 21.126.000 gyventojų.

Kadangi naujos valstybės nėra dar galutinai susidariusios, mes neturim apie jas tikrų žinių.

Tad aš remsiuos 1914—15 m. Hikmano ir Petri žiniomis:

| Salis         | Kv. kil. | Gyventojų  | %      |
|---------------|----------|------------|--------|
| Latviai       | 60 000   | 2 500 000  | 1,70%  |
| Estai         | 44 000   | 1 200 000  | 0,80%  |
| Suoniai       | 374 000  | 3 200 000  | 2,16%  |
| Lietuva       | 89 000   | 3 500 000  | 2,36%  |
| Lenkai        | 126 000  | 13 000 000 | 8,77%  |
| Gudai         | 223 000  | 9 400 000  | 6,31%  |
| Ukraina       | 564 000  | 31 100 000 | 20,88% |
| Krimas        | 28 000   | 1 000 000  | 0,67%  |
| Gruzijai      | 79 000   | 2 600 000  | 1,76%  |
| Armenai       | 34 000   | 1 000 000  | 0,67%  |
| Azerbeidžanai | 96 000   | 2 500 000  | 1,70%  |
| Dono kaz.     | 165 000  | 3 500 000  | 2,36%  |
| Kuban kaz.    | 190 000  | 4 800 000  | 3,24%  |
| Kalmyk. Kauk. | 70 000   | 1 200 000  | 0,80%  |

|               |           |            |        |
|---------------|-----------|------------|--------|
| Viso          | 2 142 000 | 80 500 000 | 54,32% |
| Didieji Rusai | 3 754 800 | 67 708 000 | 45,68% |

|              |       |            |             |      |
|--------------|-------|------------|-------------|------|
| Eiropos      | Rusai | 5 896 000  | 148 208 000 | 100% |
| Sibiras      |       | 12 393 870 | 8 719 000   | —    |
| Cent. Azija  |       | 4 265 850  | 12 407 000  | —    |
| Kartu        |       | 22 556 520 | —           | —    |
| Tie skaitmen |       | —          | —           | —    |
| mingi. Rusai |       | —          | —           | —    |

sės stebėtis, kad buvusios Rusų imperijos tautos iškėlė savo tautybės idealą. Tikrų Rusų gyventojų skaičius maždaug 67.708.000, pakraščių gyvenaškus ir mūsų darbas. Kad tojų — 80.500.000. Kaip ten lenkus išvijos, reikia rinkti pinigai „Lietuvos Gynimo Komitetui.“ Plebiscito laimėjimui lygiu budu reikia. Tinkamiausiam plebiscito pravedimui specialiai skiriamos lėšos bus atiduodamos tam pačiam „Lietuvos Gynimo Komitetui.“ Aukškas reikia siųsti adresu, Lithuanian Representative, 162 West 31-st Street, New York City.

J. Vileičius, Lietuvos Atstovas Amerikoje.

## IVAIRENYBĖS

Gauta žinių iš Londono, nuo gerb. kompozitoriaus M. Petrusko, kad Amerikos valdžia nenorinti jo įsileisti į Suv. Valstijas. „Sandara“ paskelbia, kad prieštastimi neleidimo į Suv. Valst. gerb. M. Petrusko yra lietuviškų provokatorių darbas, kurių centras esąs Bostone. Trumpeje ateiityje „Sandara“ žadanti išskirti aikštėn tuos tamsius provokatorių darbus ir išdraskyti tą, anot „Sandaros“, „gyvačią lizdą.“

Jeigu „Sandarai“ tas pavyktų padaryti, tai ištikrųjų būtų išdraskyta juodųjų jėgų lizdas, kuris netik pavienius asmenis, pv. Dr. Šliupą, K. Norkų, adv. F. J. Bagočių ir kt. skundė, bet net ir visą pažangiąją Amerikos lietuvių spaudą nuolatos provokavo ir šiandien dar provokuoja Vašingtono įvairiuose departamentuose.

Pranešimu Kauno „Lietuvos“, Vatikanas išsiųsęs dirba, kad praplėtus Lenkijos sienas kuoplačiausiai. Visose lenkų ginčijamose vietose Vatikanas skubina siųsti kraštutiniuosius lenkbernius dvasiškais valdonais. Štai kaip „Lietuva“ praneša:

„Kadangi Kardinalas Bertramas Aukštojo Silezijos plebiscito metu buvo užgynęs dalyvauti agitacijoj, tat lenkai buvo pakėlę prieš Bertramą didžiausią trūkumą. Dabar, kaip praneša „Germania“, į Aukštąją Sileziją paskirtas kitas Vatikano atstovas Monsignore Ogno ir Aukštoji Silezija iš Kardinalo Bertramo kompetencijos išimta. Taip pat Lenkų spauda visą laiką užpuldinėjo Vilniaus Vyskupą Matulevičių. Ir dar jau pranešama, kad į Vilnių kės kitas vyskupas lenkiškas.“

— Jonai, ar tavo pati tankiai tave pabučiuoja?  
— Seniaus bučiuodavo kas „pėdę“, o dabar nei to nedavo.  
— Kodėl?  
— Mat nėra reikalo. Šliu-nai uždaryti. Tai ir be bučiavimo žino kad aš daugiau nepasigėriu.

Jei lietuviai kunigai butų širdingais lietuviams ir pirmoje vietoje statytų savo Tėvynės likimą, tai pasiųstų Vatikano ponom karštą protestą. Bet šian dien, dėja, mums netenka to laukti iš lietuviškos dvasiškių, nes beveik visi lietuviški kunigai pirmiausiai yra nuolankūs Vatikano vergai, o tik po to lietuviai ir tai ant tiek lietuvių, kiek tas Vatikani reikalinga.

Pranešama iš Paryžiaus, kad Latvijos policija Rygos gatvėse suareštavusi kelioliką Francijos agentų-provokatorių. Kokios rūšies šitie provokatoriai yra, nepasakoma, bet reikia daisiprotėti, kad tai yra sąryšyje su Lenkija arba su Rusija.

Ar nevertėtų ir Lietuvos vyriausybei išvalyti Lietuvą nuo francūziškų provokatorių, kurie yra karščiausi lenkberniai. Ką gero Lietuvai duoda Francijos atstovybė ir visa ta klika, kuri apie ją sukinėjasi? Kam laikyti Lietuvoje legalius Lenkijos agentus-provokatorius? Šluoti laukan juos!

Skaitant Amerikos kapitalistinės spaudos riksmus apie pragyvenimo kainų nupiginimą, išrodo, kad viskas dabar yra daug pigiau, negu buvo prieš karę. Tačiau pranešimu iš Vašingtono, Darbo Departamentas pareiškia, kad su gruodžio 31 d., 1920 m., New Yorke pragyvenimo kainos buvo 101,4 nuoš. aukščiau, sulyginus su birželio 1 d. 1914 metų. Aukščiausio laipsnio pragyvenimo kainos buvo pasiekusios birželio mėn. 1920 m., kurios nuo to laiko iki gruod. 31 d., New Yorke nuopuolė tikta apie 18 nuoš. Todėl tokio didelio pragyvenimo kainų nupiginimo, kokį tuli amerikonių laikraščiai skelbia, visiškai nėra.

„Prūsų Lietuvių Balso“ pranešimu, Tautų Sąjungos Kontrolės Komisija nutariusi, kad gelžkelio linija Vilnius-Dvinskis turi pasilikti Lenkijai ir plebiscitas turės įvykti tikta i vakarus nuo šios linijos. Taip pranešęs pulk. Chardigny.

Perankstytas nutarimas. Šian dien dar nei Saliamonas negalėtų pasakyti, kas lenkam priklausys, o kas ne.

Lietuvos Krašto Apsaugos Ministeris pulk. Žukas, gruodžio 14 d., darydamas pranešimą Mažajam Seimui del lenkų raitelių Lietuvos kariuomenės užpakaly darbų, tarp kitko pareiškė ir jėgų santykiavimą. Kokios buvo širvintų-Giedraičių operacijos. Želgovskis turėjo daugiau jėgų negu lietuviai sekančioj proporcijoj: pėstininkų 3-4 kart, artilerijos 10-12 kartų ir kavalerijos 30-35 kartus. Apart to 11 divizijų lenkų kariuomenės buvo bendram rezerve, kiekvienu pareikalavimu pasirošusios paremti Želgovskį. Tačiau lietuviai, nors budamieji tokioj milžiniškoj mažumoj, taip supliekė prošapanus, kad jie ir šiandien negali užmiršti kieto lietuvių kumščio.

— Mat nėra reikalo. Šliu-nai uždaryti. Tai ir be bučiavimo žino kad aš daugiau nepasigėriu.

## SLA. KONKURSAS.

— Kuris galas darosi su toms mūsų kuopoms ir SLA. darbuotojais, kad taip lėtai imasi už darbo konkurso reikale — rupinasi SLA. Sekretorė.

Mat moteris, tai vis moteris, nors ji ir garbingiausia vietą užimtų. Jai norėtųsi kad viskas vienu rankos pamojimu įvyktų. Palauk gerbiamoji, turėk truputį kantrybės, o pamatysi ką gali SLA. konkurso darbuotojai. Mat SLA. darbuotojai yra lietuviai ir jie žino lietuvišką priežodį: „Iš didelio besio — mažas lietus.“ Kas iš to, jei iškarito viskas pradedama su audra: iš kurios tankiausiai mažas pelnas buna. SLA. darbuotojai pradeda palengva, gerai prisirengdami ir iš visų pusių Amerikos lietuvių gyvenimą apsupdami ir nebetoli ta valanda kuomet Tamstai reikės dar septynes pagalbininkes pasisamdyti kad nors pavėluotai apsidirbus su naujais nariais. Ar Tamsta manai, kad sekanti apsišieškimai nieko nereikiška?

— Užrašykite mane ir mano draugą-darbuotoją Juozą Anskaitį į SLA. konkursą — rašo 35 kp. organizatorius V. J. Fabaras iš Wilkes Barre, Pa. — Nors gerb. Anskaitis turi daug pažįstamų ir reikia tikėtis, kad jis daug narių gaus, tačiau aš jam nepasiduosi! Aš jau pradėjau darbą — jau du naujų narių priėšau ir turu keletą pasižadėjusių — sakė kai tik „pėdę“ gaus tuojaus prisirašys.

O ką gerbiamoji SLA. Sekretorė sakys dabar? Bet dar neviskas. Štai toliaus:

— Skubinkite įrašyti mane į konkurso darbuotojų eilę, nes aš jau pradėtu dirbti ir Tamstas iš kalno užtikrinu, kad laimėsiu pirmą dovaną — rašo 88 kp. sekretorius gerb. K. Bluzis.

— Del viso ko malonėkite užrašyti ir mane su mano kompetitorium K. Budinavičium į SLA. konkurso darbuotojų — rašo 57 kp. organizatorius gerb. V. M. Čekanauskas. — Nors mes nepasiryzė iki to varties, kad dovanas laimėjus, mes mūsų kuopa jau ir taip gana didelė — didžiausia visame Susivienijime, tačiau mėginsime nors keletą naujų narių gauti.

Šventas Jackau!... Kas bus, kas bus jei tokia kolonija kaip Usteris nesirengia prie dovanų laimėjimo? — beabejonės sušuks SLA. Sekretorė.

Nors jos tokį nusistebėjimą mes gerai suprantame, tačiau turime jai pasakyti, kad bereikalingai toks nusiminimas. Ar Tamsta nematai kad čia politikuojama. Mat norint pilnai atspėti ką SLA. darbuotojai mintija, tai reikia išmokyti skaityt „tarp eilučių.“ Juk gerb. Čekanauskas net savo draugą vadina kompetitorium, kas liudija, kad rengiamasi prie kompeticijos. O ką reikiška kompeticijai, tai kiekvienam aišku. Man į ausį kuždėjo 57 kp. pirmininkas, kad rengiamasi jį kuopa iki 1.000 narių davarty. Gaila, kad SLA. Sekretorė nemato, jog gerb. Čekanauskas su savo „kompetitorium“ jai siurpirizą rengia.

Apart aukščiau paminėtų konkurso darbuotojų prisidėjo dar ir sekanti:

P. Marmokas iš 40 kp., Pitts-burgh, Pa.  
J. K. Mažliukna iš 86 kp., Al-tgheny, Pa.



## „TEVYNĖ“

Savaitinis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas, leidžiamas kas penktadienį.

S. E. Vitaitis — Redaktorius,

307 W. 30-th St., New York City.

Visi raštai skiriami „Tėvynei“ turi būti siunčiami Redakcijos vardu ir turi būti su autoriaus parašu ir adresu. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ir taiso sulig savo nuostatais. Netinkami spaudai smulkūs raštai — korespondencijos, eilės, pranešimai ir tt., naikinama ir autoriams negražinama, jei nėra pridėta pašto ženklelių jų sugrąžinimui.

## NAUJA KRYPTIS AMERIKOS POLITIKOJE.

Pagaliaus Amerikos valdžia matomai galutinai įsitikino, kad nebus galimybės atstatyti Rusijos senosios sienos, kokios buvo prieš karą, ir todėl nusprendė savo nusistatymą linkui „nedalinamos Rusijos“ pakeisti. Nors mes abejojame, kad tai būtų daroma sąryšyje su Vilsono paskelbtais 14 punkty, nes turėjome užtektinai davinų, kurie aiškiai parodė, kad Amerikos „demokratiškai“ valdžiai tautų apsisprendimo laisvė yra svetimi obalsai, tačiau visgi geriau, kad nors kartą įsitikintume, jog imperializmas atgyveno savo dienas. Dabar tenka tik laukti kada Amerikos valdžia pripažins Rusijos pakraščiuose naujai susikūrusių valstybių nepriklausomybę, ir reikia manyti, kad tas bus padaryta trumpoje ateityje, nes kitaip Amerikos valdžia savo nusistatymą kompromituotų. Jeigu jau kartą paskelbta, kad Amerika visų Rusijos pakraščių valstybių nepriklausomybę stato tie pačioje plotmėje, kai Armenijos, kurios nepriklausomybę pati yra pripažinusi, todėl yra gana aišku, kad tuo savo paskelbimu suteikia lygias valstybines teises ir minėtoms valstybėms, kokios yra suteikta Armenijai. Viskas ko truksta, tai oficialaus formalizmo, kuris, beabejone, trumpoje ateityje bus padarytas.

Nors šita nauja kryptis Amerikos valdžios linkui Rusijos sentikių su pakraščiu valstybėms yra pilnai teisinga, tačiau kai aukščiausi minėjim ji yra padaryta ne tuo tikslu, kad apsaugoti brangiai atpirktą pakraščių valstybių nepriklausomybę. Svarbiausiu pagrindu šitos naujos krypties yra ta ap linkybė, kad pagaliau pradeda ma įsitikinti, jog išlaikiniai užpildinėjimai ant Rusijos, su tikslu pagelbėti Rusijos žmonėms nugalėti bolševikų režimą, tiktai sutvirtina tą režimą ir duoda galimybės bolševikams skelbti Rusijos gėlobėjais nuo svetimų užpuolikų pavergimo. Amerikos noru yra, kad ne vie na Santarvės didžiulių valstybių neremty ir pačios nerengty jokios ginkluotos išlaikinės akcijos priešais Rusijos bolševikus, paliekant patiems Rusijos žmonėms vidujinius savo valstybės reikalus sutvarkyti sulig jų pačių geriausių norių ir nusi manyimų. Tuomet bolševikų valdžia netektų to pagrindo, kuriyomi ji šandien remiasi karių vedimui, o kaip greitai bolševikai nustosią kariauti, taip greitai jų valdžia grįsiant. Tai tokis pagrindinis tikslas šitos naujos krypties Amerikos politikoje.

Tačiau ar šitas Amerikos valdžios nusistatymas yra teisingas, tai kitas klausimas. Tiesa, niekas tiek neprisidėjo bolševikų valdžios sutvirtinimui Rusijoje, kiek išlaikiniai užpuolimai ant Rusijos, tačiau už visas kares jų negalima kaltinti vienu bolševikų. Užtai daugiau kalta ir pati Santarvė, o ypač Francija. Pagaliau šitoje naujos krypties Amerikos valdžios notijoje nesimato ir tikslaus plano, kad galutinai pašalinus galimybę tolimesnių

karių vedimui Rusijos pakraščiuose. Neužtenka reikalauti, kad vien tik bolševikai nekariautų. Reikia visa situacija privesti prie tokios padėties, kad bolševikams neliktų nei mažiausios tarptautinės teisės — nei menkiausio pagrindo, kuriu mi jie galėtų paremti savo puolimus pakraščių valstybių. Ir tik tuomet būtų galima juos kaltinti už karių vedimą.

Paliekant gi visą situaciją Rusijos pakraščiuose tokioje padėtyje, kokią ji šandien yra, negalima nei norėti, kad bolševikai nustosią kariauti. Pirmiausiai reiktų pažaboti Franciją, kad ji negalėtų savo užmačiomis instiguoti Lenkijos imperialistų prie visokių šliksčių avantiurų ir nustotų varinėjus inkrigas Latvijoje, Rumunijoje ir kitose pakraščių valstybėse. Vėliaus reikia butinai suvaldyti Lenkų junkerius ir galutinai išvarvoti jiems iš apsaugos galvų jų kryžvišką svajonę apie didelę Lenkiją — „nuo jurių iki jurių“. Pagaliau Rytuose reiktų suvaldyti Japoniją, kad ji irgi nesauvaliautų Sibire. Tai yra pagrindiniai dėsnių, tai kas ir tik juos gyveniman juknijas būtų galima tikėtis, kad Rusijos bolševikai nedrįs užpildinėti savo pakraščių valstybių.

Tačiau Prez. Vilsonas savo notoje apie tai nieko nemini. Apart to, Francijos imperialistai jau piestu stoja prieš šitą Vilsono notą. Matyt jie nei nemano nuo savo agresyves politikos kada nors atsisakyti. Todel kol Francuzai pasilieka savo intrigų tinklu besupa Rusiją, kol Francuzų ir Lenkų kariuomenės laiko užėmę Lietuvos sostinę Vilnį ir kitas jos teritorijas, kas priešinasi taikos sutartims tarpe Rusijos ir Lietuvos, kol Lenkų junkeriai pasilieka svetimos žemės ir ne nemislija apie savo etnografines sienas, pagaliau kol Tautų Sąjunga tebesvajoja apie siuntimą savo kariuomenės į Rusijos pasienį, yra daugiau nei juokinga kalbėti apie taiką Rusijos pakraščiuose ir apie ramų konstruktyvų darbą jos viduje.

## IDĖJŲ SKLEIDIMO PERSEKIOJIMAI.

Turbūt nerastum visame pasaulyje tokios valstybės, kurioje nebut persekiojami priešingų tų valstybių valdžioms idėjų skelbėjai. Tačiau žinant nors apčiuopai žmonijos besivystymo istorija yra aišku, kad kitaip ir būti negali. Nesa niekuomet dar nepasitaikę pasaulio istorijoje užtikti tokios šalies — tokios valstybės, kurioje visi žmonės vienodai mintytų, vienodai jaustų ir vienodai supratimą turėtų apie įvairius gyvenimo klausimus. Pagaliau žinant, kad pačios prigimties dėsnių priešingi žmonijos vienodumui, todel išmintingam žmogui ir priseina atsižadėti tos luksties — tų svajonių, kad žmonija susilauks kada nors tokios gadinės, jog nebūse persekiojimų, nebus didesnės ar mažesnės prievartos. Žinant taisydingas bangas, kuriomis žmonijos gyvenimas plaukė ligšiol, priseina sutikti su ta mintimi, kad tos bangos niekuomet galutinai neišnyks, nepaisant kaip geros ekonominės aplinkybės nebūtų. Politiškas žmonijos gyvenimas kaip gangavo ligšiol, taip banguos ir toliau, kol ant jos planetos nors kiek didesnės grupės žmonių gyvens. Žinoma su ta išimtimi, kad kultūroje žmonijai ir tos politiškos persekiojimų bangos švelnės.

Tačiau nors ir pačios prigimties, tokie dėsnių yra, vienok ne galima sutikti su šiandieninėmis idėjų persekiojimo įmonėmis, kurios beveik visose pasaulio valstybėse vartojama. Jau šiais laikais protaujantis žmogus

negali reikalauti, kad jokių varžymų būtų. Žymų pasaulyje nebūtų. Norint palaikyti tvarką ir apsaugoti ramių žmonių sveikatą ir gyvybę, turi būti drausmė, suvaržymai ir net baudimai. Taigi niekas negali reikalauti, kad tokių idėjų skelbėjai nebūt persekiojami ir baudžiami, kurie kėsina si su pagalba sprogstančios medžiagos savo idėjinius priešus naikinti, kurie kėsina si visą valstybę svetimi vergijon įstumti. Tokios idėjos yra kenksmingos — jos veda prie barbarizmo, nekaltiemis žmonėms terorą rengiančiai prievartai, verguvei apaštalaus. Tačiau jokia valdžia, nė jokia kita žmonių grupė neturi teisės terorizuoti tokių idėjų skelbėjų, kurie demokratijos principais remdamiesi kultūriškų kelių savo idėjas skleidžia. Ir šiandien niekas negali užginti, kad labai daugelyje atsitikimų žiauriau yra persekiojami ir terorizuojami kultūriškų kelių einantieji idėjų skelbėjai, negu tie žmonijos priešai, kurie barbariškais darbais pasižymi. Ir prieš šitokius persekiojimus kiekvienas teisybės mylintis žmogus privalo kovoti.

Pagaliaus žinant žmonijos psichologiją, prievarta, persekiojimai ir terorizavimu kultūriškų skelbiamos nors ir pavojingiausios ir žemiausios instingtu paremtos idėjos, niekas nestabdy. Tuo keliu kovojant tiktai padedama tai idėjai plėstis. Priešais kultūringu būdu skelbiamą idėją, galima kovoti tiktai tokiu pat keliu — kultūringu būdu aiškinant tos idėjos kenksmingumą žmonijai. Kuomet galutinai įsitikis ir pasaulio valstybių valdžios, kad tik šituo būdu galima pasekmingai savo poziciją apginti, tuomet galutinai išnyks barbariškos persekiojimų įmonės, kur vien rimto ir teisingo žodžio užtenka. Bet tas įvykis tik tuomet, kai milžiniška didžiama pasaulio žmonijos nusikratys proto ubagystės ir pasieks tam tikro kultūros laipsnio.

## PERŽVALGA

.. Nauja gabriada. — Nors kiekvienas lietuvis žino, ką reiškia ištarti „Gabrys“. Ištarius šitą pavardę, kiekvieno tikro lietuviuo susitraukia antakiai ir smarkiai suplasnoja širdis, nes ji primena Tėvynės pradžios trokštančiųjų darbų. Tačiau kunigų organas „Draugas“ apšėdai pašvenčia vietos savo skilteles naujos gabriados darbams. Kadangi vien paminėjimas tos nelabos pavardės jau iššaukia tikro lietuviuo pasibaurėjimą, pagaliau ir pats „Draugas“ viešai yra pareiškęs, kad Gabrio raštams neduos vietos savo skiltyje, todel dabar su galvota naujas „skymas“. Surasta tulas „francuzas“ „Reni Vinci“, kuris varo per „Draugą“ plačiausia provokacija priešais Lietuvos nepriklausomybę, tikslu patarnauti Lenkų imperialistams užgrobime Lietuvos. Nors šita provokacija pridengta aiškinimu „bolševikijos pavojaus Europos rytams“, nors šitos provokacijos vyriausias veikentysis asmuo mėgina slėptis „francuzo“ Reni Vinci kauke, tačiau aiškiai matosi gabriada.

Ir šitas lietuviams „palankus francuzas“, kaip jį „Draugas“ vadiną, gerai žino savo amatą. Jisai pirmiausiai stengiasi įtikinti lietuvius, kad šiandieninių Lietuvos apsigynimo kruvinų kovų su Lenkų imperialistais priežastimi yra bolševikai, kurie, anot R. Vinci, „labai moka sukrastinti Estus su Latviais, Latvius su Lietuviais, Lietuvius su Ukrainus su Lenkais.“ Žinoma, taip kalba kiekvienas franciškis Lenkų agentas Jaus, šitas lietuvių „paipgi griebiasi“

sių ir pavojingiausių Lietuvos valstybės vietų. Jisai kartoją senas lenkų ir francuzų pasakas, kad Lietuvos valdžia esantį parsiadavusi Vokiečiams ir Rusų bolševikams ir mėgina kurti nesutikimo ugnį Lietuvos armijos vadovybėje.

Tačiau nežiurint į tą viską, „Draugas“ pradėjo spausdinti šitą gabriadą štai su kokių džiaugsmu:

„Žinodami nepaprastą p. R. Vinci ypatybę mes drįstame ištarti, kad negalime savo skaitytojų džiaugsmingiau pasveikinti Naujais Metais, kaip pranešdami, kad p. Vinci rašinė „Draugą“ straipsnių apie Lietuvą išdėdamas pažangųjų teisybę mylinčiųjų Francuzų pažūras ir mūsų tėvynę. Apie patį p. R. Vinci mes nieko nepasakome ir negalime, nors turime ką pasakyti. Bet mūsų gentarkės vaikai, gal minės jo vardą besimokindami Lietuvos atgimimo istorijos.“

Beabejone minės — sudi džiausia panieka minės, nes jis, su toms savo „nepaprastoms ypatybėms“ štai kaip puikiai provokuoja Lietuvos vyriausybę ir Lietuvos karo vadovybę pačioje pavojingiausioje valandoje:

„Dabartinė Kauno valdžia p. Griniaus vedama tarsi lyg painiojasi ir tas kilpas. Axelrode yra kuogieriausiu su Lietuvos karo ministru ir su jos generalio štabo viršininku, su kuriu dviem ji labai tankiai motosi. Bet Lietuvos armijos valdžia patriotiškesnė ir budresnė į tuos kompromisus nekantriai žiūri ir nesidžiaugia jais... „Tai gi pačiomis paskutinėmis dienomis keturi lietuviškų divizijų komendantai suprastami į kokią baisią padėtį Kauno valdžia įtraukia Lietuvą gelfirtuodama ir besitardama su bolševikais bei Vokiečiais, pasiūle generolui Zukauskui, kad jis paimtų diktatūrą ir išvilktyt valdžią. Kaip patriotas gerbiantis teises generolas Zukauskis atsisakė tą padaryti...“

„Tačiau Lietuva, kuri galėtų šiais laikais išpildyti tokį gražų darbą vakary civilizacijos išgelbėjimo nuo bolševikų anarhijos, nepajiegs jo atlikti nei ištrukti iš mirties patį, jei ji pasilaikys tą valdžią, kuri dabar yra.“

Ar reikia dar aiškesnių prirodymų, keno naudai R. Vinci tar nauja? Ir šitokias šlykščiausias provokacijas talpina lietuvių laikraštis, kuris sakosi širdingų Lietuvos reikalų gynėju esąs. Tiesa, „Draugo“ redakcijos deda savo pastabas prie tų provokacijų, tačiau niekur nē puse žodžio neišsitaria priešais šitos gabriados autorių R. Vinci. Pagaliau jeigu „Draugo“ redakcija nesutinka su pagrindinėmis mintimis tokių lietuvių žalingų straipsnių, kurie turi aiškios tendenciją pakenkti Lietuvos nepriklausomybei, tad kurio tikslu jie talpinami? O gal tuomi reikia skaityti pradžią darbo besitartinimui prieš „katalikiškos“ Lenkijos? Ir tikrųjų kitokios išvados padaryti negalima.

.. Nežinojimas, ar sužini propaganda? — Prie Amerikos Raudonojo Kryžiaus, New Yorke, yra įsteigtas ir Lietuvių Skyrius, kuris sakosi įsikūręs tuo tikslu, kad pagelbėjus lietuviams visokiuose reikaluose. Šitas skyrius savo darbuotę išplėtęs net taip plačiai, kad rūpinasi išgavimu Amerikos lietuvių turtų paliktų Lietuvoje ar kur kitur. Prieš tokį patarnavimą Amerikos lietuviams nieks nieko negali sakyti ir reikią ištarti ačiū Am. Raud. Kryžiui už jo besirūpinimą veltui patarnauti mūsų broliams.

Tačiau negalima praleisti ne atkreipus domos šito skyriaus vedėjų į vieną labai keistą apsiereikimą. Ypač šitai nedovantota dar ir todel, kad šito skyriaus vedėja yra lietuvaitė — p. lė Mariona Kižiutė. Štai gaurame pranešimą paaiškinantį apie „uždario taksus“, kuriame randame net tokią nesamone:

„Besiteiraujant šokiaks klausimais šis Biuras net ir išsistorjo tiek, kad lietuvių, kaip Rusijos pavergtos žmonės, būtų mokėjimo šių netaisėme. „T.“

Kižiutė nežino, ar sužini au yra neprik

lausoma valstybė ir jau ruošiasi apvaikščioti net trečią metinę savo nepriklausomybės šventę? Jeigu ji tai žino, tai kurio tikslu tokias nesamones skelbia? O gal tyčia propagandos tikslais Amerikos Raudonojo Kryžiaus vedėjų ji yra verčiama taip daryti? Bet tokiame atsitikime jos, kaip lietuvaitės, vertė būtų labai maža. Visgi būtų reikalinga sužinoti ar tas yra tik nežinojimu ar sužiniai platinama propaganda?

.. Lenkinimo urvai. — Kiekvienas pažangus Amerikos lietuvis senai žinojo, kad Amerikos lietuvių parapijinės mokyklos yra abejotinos vertės įstaigomis, nes jos įkurtos tik tuo tikslu, kad jaunuoms kudiškių siekoms jau pradėjus kalti dvasios verguvis rėtežius ir mokinti dvasiškijos paklusnumo. Tačiau pastaruoju laiku paaiškėjo, kad nekurius šitų „mokyklų“ yra tikriausiai lenkinimo urvais. Tulas Pittsburgh'o Šv. Kazimierio parapijos parapijonas ir štai ką mums rašo apie savo parapijinę mokyklą:

„Ji mūsų parapijinę mokyklą klebonas kun. Sutkaitis pargabeno 8 lenkes vienuolės-mokytojas. Nors mums labai nepatiko tokis mūsų klebono pasielgimas, nes mes norėtumėm, kad mūsų užliakoma parapijinę mokyklą mūsų vaikūkus auklėtų lietuviškoje dvasioje ir pamokytų juos lietuviškai skaityti ir rašyti, tačiau kentėme dantis sukanę ir leidome vaikūkus pas lenkes mokyti, tikėdamiesi, kad vaikai išmokys nors tikėjimo dalykų.“

„Tačiau po kiek laiko pasirodė, kad šitos lenkės pirmoje vietoje varo lenkinimo propagandą. Tulos moteries mergaitė parėjus namo iš mokyklos verkdamas skundėsi motinai, kad „isterė“ niekina. Lietuvą ir išjuokia lietuvius. Tuomet šitos mergaitės motina nueina į mokyklą ir pradeda iškalbėti mokytojai-vienuolai, kam ji užgaulioja lietuvių jausmus. Vienok lenkė nedėdama parodyti lenkiškos kultūros „aukštumą“, griebė Lietuvos vėliavą, kurią buvo papuošta mokykla, sudraskiusi trenkė į žemę ir mindžiodama kojomis rėkė: „Štai kiek man reikią jūsų Lietuvą.“

„Šito buvo per daug. Lietuvė netekus kantrybės griebė vienuolę už plaukų ir parsitrenkus ant žemės gerokai apdulkino jai lenkiškos varnos plunksnas. Po šitokio biauiaus pasielgimo lenkės, manėme, kad ir mūsų klebonas užpyks ant lenkių-vienuolių ir visos išvaikys. Bet kur tam... Jisai tuo už lenkes, kurios ir po šiai dienai šėdi mūsų parapijinėje mokykloje.“

Rodosi kiekvienas lietuvis turėtų aiškiai permatyti ko yra vertos tokios parapijinės „mokyklos“ ir privaltėtų šalintis nuo jų kai nuo kokios pavietės. Tačiau yra dar nemažai tokių tamsuolių, kurie įsikabinę į skvermus savo klebonams ir seka paskui juos, visai neatsižvelgdami nei į tai, kad jie yra tempiami į Varšavos ponų nasrus.

## KRAUJO KELIAS

LENKUS PAVADINTI BARBARAIS PERMAŽA.

Sugrįžę iš lenkų nelaisvės Lietuvos karininkai pranešą mum dar šių žinių apie lenkų žiaurų elgimąsi su mūsų belaisviais. Seinų lenkų komendantas viešai leido plėšti į Seinus atvartus paimtuosius nelaisvės mūsų kareivius ir karininkus, nors ir šiaip jau umai paėmus ir bevarant, jie buvo lenkų kareivių, veik visai apiplėšti. Seinuose nuo belaisvių kareivių nuvilko net ir geresnius marškinius. Iš Seinų ligi Suvalkų mūsų belaisviai kareiviai lenkų priversti buvo parvartys arklį vietoje, vežti į rąkas patekusią batareją armotų. Be to, belaisviai dažnai buvo be jokios kaltės kankinami. Taip Vadovicių belaisvių stovykloje buvo tam tikra vieta, mušdavo belaisvius. Tam pačiam barake laikomi mūsų belaisviai karininkai kiekvieną vakarą girdėdavo anttrapus stenos

nelaimingųjų ekzakucijas. Belaisviams karininkams mėginant įrodyti lenkų vadovybei be jokios kaltės mušimo nenormalumą ir tai, kad, laikant nuogus šaltuose barakuose, daug belaisvių kareivių išmirs, vadovybė atsakydavo, kad sunkūs laikai ir Lenkuose belaisviams jokių teisų nėra.

Belaisvių badavimo pavyzdys yra ir tai, kad Vadovicių stovykloje kiekvienas galėjo matyti mūsų belaisvius kareivius, berenkantiūs iš mėslyno kaulus, lupynas, supuvusius burokus ir kitas atmatas.

Mūsų belaisviai taip buvo išbadėję, kad daug jų grąžinant į Lietuvą pakeliui pradėjo normingai mirti. Lenkai įtarė tai kolera esanti ir nežiūrėdami mūsų gydytojų įrodinėjimų, kad vagonuose kareiviai miršta iš bado, nes valgyti jiems nieko neduodama buvo sulaukę Balstogės antrąjį grąžinamų belaisvių ešaloną ir vėliau Gardine kur sulaukytuosius belaisvius, kankindami badu ir aštriai sergėdami, ilgai dar laikė, ką sekė tųsi paaiškint vien lenkų noru tiek nukankint ir nuvarginti likusius lietuvių kareivius ir karininkus, kad jie sugrįžę Lietuvon, jau nebegalėtų daugiau tarnauti Lietuvos kariuomenėi.

## KAIP MANE SUŽEIDĖ.

Gal ne toliau kaip už 50 žingsnių pasirodžius lenkų grandinę visu smarkumu ėmė plikti šautuvais. Aš šokau greit ant čia pat stovinčio švyuko — bet pervėlai! Nesukubau užsėsti, kaip nelaiminga prancuzų kulipka (lenkai šaudė dažniausia prancuzų šautuvais) privertė mane rukristi. Nebuvo vilties tokį mėginimą daryti antrą kartą, nes jau kairės rankos kaip ir neturėjau. Tada mečiau arklį ir leidaus bėgti. Nors ištikrųjų, sveiku protu apmaščius tai buvo beprotybė tokiomis aplinkybėmis bėgti. Bet žinodamas „brolišką“ jų elgsnį su belaisviais (net ir karininkais), — tariaus verčiau gauti antrą mirtiną kulipką, negu dar šiek tiek gyvam patekti į jų nagus. Na, ir kiek galėdamas begau. Turiu čia pastebėti, kad lenkai blogi šauliai, — nes aš, budamas sunkiai sužeistas, begau ir žingsniu ėjau gal apie 400 žingsnių, kai visa grandinė sukoncentravus šautuvų ugnį, plikė vien tik į bėgantį mane. Mat, daugiau neturėjo į ką šaudyti, nes iš mūsų pusės nebuvo matyti nei vieno kareivio ir niekas į juos nešaudė. Kartas nuo karto atsigrįžęs galėjau pastebėti, kaip apie 20 lenkų grandinė šaudė nuo kelio. Ir nors apie mane kulipkos ir smarkiai akėjo žemė, bet man nepataikė antru kart. Štai kalnelis. Tariaus jį perrepliošius, kaip nors ir gal but jau busis išgelbėtas. Bet laimės lemta kitaip. Tik užlipęs ant pačio kalnelio viršaus, kritau be žado. Kraujas, tekas iš žaizdos ir nuilsimas įveikė mane. Kai po keleto minučių atsipeikėjau, tai išgirdau kas kart besitarnančius lenkų šaudymus ir akis atidares pamaciau šale manęs iš visų pusių krintančių kulipkų rekožetus. Mat, neturėdami į ką daugiau šaudyti, eidami artyn praktikavosi į gulintį mane. Bet ačiū jų žioplumui, kulipkos manęs nelietė. Matyt ir pirmas manęs sužeidimas, tai tik buvo, kai akiai vištai grūdas pasitaikęs. Štai jau prisitariu! „A s k... syn“ — sako, „maco uciekal“ ir pradėjo lieti, tik lenkiškai galimus „graziūs žodžius“, kurių aš čia nedrįstu pakartoti. Aš dabar jau tapau išalkusių žvėrių aukma. Na ir prasidėjo dalykas. Pirmiausia, žinoma, gerai apvartė, apspardė, apžiūrėjo, kas per auka, kiek naudos bus ir tik paskiau jau pradėjo dalytis. Vienas griebė mano begė-

diškai nuo pečių milynę, nežiūrėdamas į žaizdą pečius ir daromus man skaudėjimus, ir su visu „inventorium“, jį apsvilkomą ir tai, kad, laikant nuogus šaltuose barakuose, daug belaisvių kareivių išmirs, vadovybė atsakydavo, kad sunkūs laikai ir Lenkuose belaisviams jokių teisų nėra.

Maniau, kad jau viskas ir aš liksiu ramybėje. Bet apsisvykau! Iš netyčių vienas pastebėjo mano ant sužeistos rankos aukso žiedą. Puolė tuoj, kaip smakas, atimti. Kadangi vienam sunku buvo tokią procedūrą atlikti, tai pasiškaukė savo „tovažistą“, tokį pat „brolišką“, į pagalbą. Na ir vienas laikė, kitas traukė žiedą. Graži scena! Skaudėjimas neišpasakytas, buvo beveik sustojęs kraujas bėgti, dabar vėl pasididino. Norėjau pats numauti tą nelaimingą žiedą nuo rankos ir mesti jiems, kad tik mane paliktų ramybėje, bet... nepajėgiau. Baisu buvo, kad nenupiriautų, su pirštu kaip jau jie daugeliui padarė. Tai yra jau jų įprastas amatas — maustyt žiedus, lupinėti auksinius dantis; o kas drįsta pasipriešinti, tai ir į Abraomą nusiunčia. Taip jie mane nurėdę nuavė, su tase, nepadarė perrišimo, paliko vidury lauko gulintį, o patys nuėjo į priekį. Iš drabužių paliko vien tik mundurą, kurs, mano laimei, buvo labai kruvinas. Prie diržo visai budavo su manim amerikoniškų bintų dežutė, greitai pagalbai, bet „broliai“, atėmė diržą, nusinėdė drauge ir bintus. Atėjo kita partija. Vėl gerokai apkeikė, patirinėję dar, ar ištikrųjų jau nieko daugiau negalinta paimti, — vedė pėsčią į Seinus. Čia padarė šokių tokių perrišimą, bet visgi kraujo bėgimą iš žaizdos galutinai nesusistabdė. Nes, mat, į „litvinką chamą“, nors sužeistas, mažai kas kreipia domės: sako, girdi, „tegu stimpą“. Taip atėjo rugpiučio 22 d. vakaras. Guliu pamestas šaltam kambari, pusnuogis, ir drebu. Vienintėlis kruvinas munduras mane dengia, kurs taip pat užvilktas tik ant vienos rankos. Marškinius supiaustė darant perrišimą. Ačiu vienai lietuvaitei, — dovanojo man skalbinių, bet lenkų sanitaras, įrodinėdamas man, kad tai esą skalbiniai, netiko sužeistam, ir kad ligoninėje man duosią ligoninės skalbinius, — juos atėmė. „Geraširdis, išgelbėjo mat, nuo netikusių marškinių!“

Na, ir tokį mane veža į Suvalkus, — 23 varstai nuo Seinų. Drauge su kitu lietuviu kareiviu, taip pat sunkiai sužeistu į vidurius, sugrudė kaip gyvulių į paprastą stikų vežimą ir „lios“. Nors naktis pasitaikė labai šalta, — nedavė nieko nei užsiklot, nei apsvilkinti, nežiūrė didžio mūsų prašymo. Taip drugio krečiamas dantis sukančs, kenčiau. Dar iki pusiaukelio jaučiau skaudėjimus ir šaltį, o toliau, kraujui prasimus per žaizdą, nusilpau ir tik pasijutau Šv. Petro ir Povilo ligoninėje Suvalkuose.

Leitenantas Valušis.

## AUKOS LIETUVAI 1920 METAIS.

(Per Lietuvos Valst. Misiją Amerikoje)

Amerikos Lietuvių aukos Lietuvos reikalams per 1920 metus, buvo pilnai patiekios spaudai del pagarsinimo ir sutraukioje šitaip atrodo:

- Lietuvos Kariuomenėi \$10,625.58 (Liuosnorių organizuotei 9,507.70, atsk. duota L. K. Mis., Kareivių reikalams 1,027.88).
- Lietuvos Šauliams \$46,975.11; L. Bon. \$11,400; A. B. \$350; markėmis 7,400; Bendr. šėrais \$110; W. S. \$34.34.



c) Lietuvos Gynimo Komitetui \$3,653.84; L. Bon. \$1,250; A. B. \$350; markėmis 3,000; Bendr. šerai \$110; W. S. S. \$5.

d) Lietuvos Raudon. Kryžiai \$14,074.61 ir 400,000 auksinių nuo L. R. Kr. Rm. d-jos.

e) Lietuvos Valst. Reikalams (L. V. Izdui) \$1,845.15 ir W. S. S. \$10 (ant vietos) — \$543.27.

g) Našliučių Prieglaudoms \$1,578.62.

h) Ivaizios aukos \$4,340.66.

Bendr. suma visų aukų \$133,636.84; Liet. Bon. \$12,650; Am. B. \$700; markėmis 410,400; Ivaizri bendr. šerai \$220; W. S. S. \$40.34.

Skaitlinės pasiūstų aukų Lietuvai per visuomenės organizacijas (Fondus, draugijas) ir atskirus asmenis, sutrauktoje yra nežinomės, bet reikia spėti yra taigpi nemenkos.

## II.

Aukos Lietuvos Gynimo reikalams yra barometras upo lietuvių-iseiviu minios, sgrislyje su nuotikiams pačioje Lietuvoje. Kad įsivaizdinti to upo atmainas, paduodame aukų plaukimą mėnesiais, 1920 metų:

Sausyje — Sauliam \$1,047.29.

Vasaryje — Sauliam \$425.57.

Kovo — Sauliam \$2,421.19.

Balandyje — Sauliam \$717.16.

Gegužės — Lietuvos kariuomenei \$10,625.58; Sauliam \$329.26.

Birželio — Sauliam \$78.50.

Liepos — Sauliam \$119.00.

Rugpjūtį — Sauliam \$100.00.

Rugsėįje — Sauliam \$35.10.

Spalio — Liet. Gynimo Komitetui \$3,032.15 ir \$50 Am. bonais; Sauliam \$13,407.56, \$2,700 Liet. Bonais ir \$300 Am. bon.

Lapkritįje — Liet. Gyn. Kom. \$29,992.02, \$1,100 Liet. bon. ir \$200 Am. bon.; Sauliam \$18,396.09, \$8,150 Liet. bon. ir \$50 Am. bon.

Gruodyje — Liet. Gyn. Kom. \$20,629.67; \$150 kiet. bon. ir \$100 Am. bon.; Sauliam \$9,889.39 ir \$550 Liet. bon.

Tokiu būdu, aukos vien tik spalio, lapkričio ir gruodžio mėn. — Gynimo Komitetui ir Sauliam bendroje dolarių sumoje siektė artį \$115,000. Tai buvo griausmingas atsakymas Amerikiečių į lenkų intrigas Vilniuje.

Stambesnes vienkartinės aukos yra davusios šios kolonijos:

Chicago, Ill., lapkr. ir gruod. — Gyn. Komitetui \$14,299, \$100 Am. bon.; Sauliam \$1,144.

Baltimore, Md., spal. — Gyn. Kom. \$1,825, \$550 Liet. bon. ir \$150 Am. bon.; Sauliam \$859, \$600 Liet. bon. ir \$150 Am. bon.

Elizabeth, N. J., lapkr. — Gyn. Kom. \$1823.

Kenosha, Wis., gruod. — Gyn. Kom. \$1,039.

Rockford, Ill. — Gyn. Kom. \$1,000.

Racine, Wis. — Gyn. Kom. \$935 ir \$100 Liet. bon.

Brooklyn, N. Y., spal. — Sauliam \$1,632, \$50 Am. bon. ir \$50 Liet. bon.

New Britain, Conn., spal. ir lapkr. — Sauliam \$2,299, ir \$650 Liet. bon.

Newark, N. J. — Sauliam \$1,363, \$3,100 Liet. bon. ir \$50 Am. bon.

New Haven, Conn., lapkr. — Sauliam \$1,063 ir \$100 Liet. bon.

Waterbury, Conn., spal. — \$687, \$1,050 Liet. bon. ir \$50 Am. bon.

## III.

Aukos pasiūsta į Lietuvą įvaizriau laiku, sutraukioje imant, skencianai:

1. Lietuvos Kariuomenei (per Kr. Apsaugos Minist.) \$592.85 — 35,450 auks., \$1,866.28 dolariais.

2. Sauliams \$45,013.50 — 3,073.450 auks. p. Agintas — iš Newark, N. J. per Val. Izdinę Kaune 7,000 auks.

3. Liet. Raud. Kryžiai \$13,699.61 — 1,311,207 auks., \$375.00 dolariais.

4. Gynimo Komitetui \$44,790.00 — 3,193,548.40 auks.

5. Liet. Valst. Izdui (Chicago „Varpo“) \$1,830.15 — 126,000 auks., \$150.00 (auksu).

6. Našliučių Prieglaudoms per Soc. Ap. Dep. Valst. Prezid. ir p. Slezevičienėi \$1,528.62 — 100,476 auks., \$50.00 dolariais.

7. Ivaizriems Tikslams: Norwood, Mass. (N. L. Dr. Kom.) per Steig. Seimo Pirm. — Našliučių \$300.00 — 18,000 auks.

Paterson, N. J. — Perlojaus Sauliū būriui \$440.66 — 30,450 auks.

Tamaqua, Pa. — Sauliams \$300.00 ir Našliučių per V. Pr. A. Smetoną \$500. — \$800.00.

Baltimore, Md. (L. Taryba — Našliučių per Soc. Apsaugos Dep. \$800.00.

Boston, Mass. (N. L. D. K.) per Užs. Reik. Minis. A. Voldemarą del Nukentėjusių nuo Karo \$2,000.00.

Bendrai — \$114,091.67 — 7,895,581.40 auksinių.

Tokiu būdu pasiekė jau Lietuvą 7,895,581.40 auksinių ir \$5,986.28 dolarių aukų. Aukos Liet. Bonais, Am. Bonais, šerai, W. S. S. ir šiek tiek grynais pinigais lieka dar pasiūsti jau šiais Naujais metais. Sgrislyje su aukų rinkimu Sauliams ir Gynimo Komitetui pasidėrė išlaidų per visus metus \$278.84 del apmokėjimo kabelių ir liudymų pagaminimo. Šiaipgi už aukų persiuntimą jokio nuosimėlio rabatui neatitrukiama.

## IV.

Naujus 1921 metus pradėdant, plačios Amerikos Lietuvių visuomenės turėtų būti renkamos: aukos skenciančios tikslams:

1) Gynimo Komitetui (ypač „plebiscito“ laimėjimui).

2) Lietuvos Sauliams.

3) Lietuvos Raudon. Kryžiai.

4) Sužeistų Kariučių reikalams (per Krašto Ap. Minist.).

5) Našliučių Prieglaudoms (per V. R. M. Socialės Apsaugos Depart.).

6) Svetimo reikalams (Vilniaus Universitetui).

7) Bendriems Liet. Valstybės Reikalams (L. V. Izdui).

Lietuvos Valdžios vardu reikės daryti širdingiausių padėkų visiems nepriklaušingoms Lietuvos rėmėjams, už gausias (virš 10,000,000) auksinių auks. 1920 metais, linkime pasisekimo darbuose ir šiais Naujais metais — pralenkti aukomis senuosius.

Lietuvos Misija Amerikoje.

## SLA. REIKALAI

IŠ SLA. KUOPŲ DARBUOTĖS.

7 kp., Pittston, Pa., nariai teisingai laiko savo duotą žodį. Jie pareiškė: „kol nors vienas ginkluotas lenkas bus ant Lietuvos žemės, tol šios kuopos nariai, nestumstami dėje aukų Lietuvos apsigimimui.“ Ir šita savo pareikšimą ištikimai pildo. Štai sausio 16 d. kuopos susirinkime padarė pradžią gerb. K. Kačergiuo 6 dol., kiti nariai jį pasekė ir vėla sidėta 21 dol. Lietuvos Gynimo Komitetui aukų.

Taipgi 7 kuopos kaiminka — 203 kuopa iš Sebastopol, Pa., (Pittstono priemiestis), taipgi prisidėjo su auka \$25.00.

Vyrai, jeigu renkamos aukos auklėjimui davatų Lietuvai, tai mes šelpkime tikrus Lietuvos apgimėjus — Saulius — pasakė vienas Sebastopolio lietuvis. Mat čionai varoma agitacija ir renkama aukos Tautos Fondui.

Šios dvi Pittstono SLA. kuopos trumpu laiku yra sudėję \$148. Nėra abejonės, kad ir tos SLA. kuopos paseks šitą veikimą, kurios iki šiol dar nėra prisidėję prie Lietuvos gynimo.

107 kp., Philadelphia, Pa., buvo lai komas metinis susirinkimas sausio 11 d. 1921 m. Kadangi susirinkimas buvo saukiamas atvyručiams, tad narių susirinko apie 50. Buvo skaitytas gerb. A. P. Dėdno atsišaukimas reikale aukų Prieglaudos namo steigimui Lietuvoje, tačiau 107 kp. nariai išsireiškė priešingai prieš steigimą prieglaudos Lietuvoje ir todėl atsisakė aukoti.

Taipgi pasirodė, jog 107 kp. žinomi tarpu pusėnai apmirusi ir finansikai nepuolusi. Išdas kuopos netikėtai kad tučias, bet dar ir skolas kuopa turi apie 70 dol. Pora metų atgal kuopa turėjo apie 200 narių, o dabar lieki tik trėdalis. Lapkričio mėnesyje buvo rengiamas balius, tačiau ir su tuomi pralošta. Vietoje uždardė kuopa turėjo nuostolių 35 dol. Žinoma užtai kalti patys nariai, kad tinkamai nesidarbavo ir nerėmė baliaus rengėjų.

Šis susirinkimas matydams tokią kritišką kuopos padėtį, vienbalsiai nutarė sumokėti į kuopos išdą po \$1.40, kad padengus skolas ir toliaus mokėti po 10 į mėnesį kuopos reikalams. Po tokio nuformo yra vilting, kad kuopos reikalai pagerės ir pati kuopa — sutvirtės ir sulauks galės pradėti šį tą veikti.

Išrinkta nauja kuopos valdyba 1921 metais iš darbių ir energišku narių. Ypač daug tikimasi iš organizatoriaus gerb. A. F. Peleckio, nes tai yra begalo darbštus ir energiškas žmogus.

K. Krivickas — fin. rašt.

187 kuopa, New Philadelphia, Pa., 1920 m. naujų narių prirašė — 11, mirė — 1, į kitas kuopas persikėlė — 2, išbraukti — 5. Sausio 1 d. 1921 m. pilny narių buvo 104.

Į apsaugos laipsnius priguli sekant: ant \$1000.00 — 23 nar., ant \$600.00 — 22, ant \$500.00 — 24 ir ant \$150.00 — 35 nariai. Visų apsauga siekia \$48,650.00.

Per visą 1920 metų centran mokesčių išsiusta: į aps. fondą — \$863.36, į pašalp. — \$340.20, į lėšų — \$235.05, našlių ir našli. — \$11.00, įstoju, mokesčių — \$43.75, už kp. valdybos narių kauceja — 1.00, už paliudijimus — 1.50, už ženkličius — \$2.00, už knygas — \$7.25. Viso \$1,505.11.

Centras kuopai išmokėjo: Iš aps. fondo — \$1,000.00, iš pašalpos f. — \$266.00, iš našli. ir našli. — \$50.00, organizatoriui už naujų narių prirašymą \$14.25; viso — \$1,330.25.

Visiems Lietuvos reikalams kp. aukavo iš savo izdo \$35.00.

S. Bulota — rašt.

120 kp., Fairhope, Pa. 1920 metais surengė 3 piknikus. Du surengimai davė pelno, o trėčias mažų nuostolių. Dabar per Naujus Metus turėjome parengę balių, kuris kuopai davė pelno \$28.04. Kuopa turėjo įplaukų nuo parengimų ir už 15 naujų narių \$171.60. Išlaidų buvo \$72.61. Dabar kuopos izde yra apie \$181.04. Į centrą viso pasiusta \$611.50. Iš Centro gauta pašalpos kuopos nariams \$43.00. Kuopa turi pilnų narių 48. Tai maž daug, tokis mūsų kuopos stovis pradėdant 1921 metus.

Tačiau reikia tikėtis, jog kuopa skenciančiam susirinkime, paukaus iš savo izdo kels dėsčius dolarių Lietuvos apsigimimui nuo bandito Želgovskio, kuris suaugia mūsų brolius užimtos Lietuvos vietose, tuomet ir pavieniai nariai kiek išgalėdami prisidės. Remkime visų kuom kas galime išvijim iš Lietuvos proše-pa lenko, kuris rengiasi Lietuvos žmonių krauju maitintis baudžiavos jungą sugrąžins. Aukaukime mūsų broliams Sauliams ir Lietuvos kar-žygiškiems kareiviams!

Sekantis kuopos susirinkimas įvyks vasario 13 d. 2-ą val. po pietų, vi-siems žinomoje vietoje. Visi nariai malonėkėite atsilankyti ir naujų na-rių atsivesti. Vienykimės broliai ir sesės po garbinga SLA. vėliava, iš-ko mums visiems bus nauda.

mas šaukė: „O jūs vagys, o jūs ne-dorėliai, o jūs apgavikai!“

Taipgi kun. Jakaitis labai karekte-ringą pastabą padarė pradėdamas sa-vo prkalbą:

— Jei šiandien į Pittstoną butų at-vykęs su prkalba Bagočius iš Bos-tono, tai pasiklausyti to bedievio kal-bos butų visi Pittstono lietuviai subė-gę, o kuomet atvažiuo kunigas, tai vos apie 60 ypatų susirinkote.

Taip, tiesa pasakytą. Tačiau iš-to gali pasimokinti visi sutanęgi in-trigantai, kad Amerikos lietuviams jau pradeda nusibosti intrigos ir va-idai, nepaisant, kad juos skelbia ir toki „garbingi“ kun. kai Jakaitis. Laikas vyručiai susiprast!

A. Bagu as

216 kp., Erie Pa., per Naujus Me-tus laikytame susirinkime kalbant apie vargingą Lietuvos padėtį nuta-rė paaukauti iš kuopos izdo \$10. Lietuvos gynimo reikalams ir išrin-kome kolektoarius — B. Ivanauską, M. Ražanauską ir V. P. Matulevičių, kad perliūt per lietuvių gyvenimui ir parinktų kiek galint aukų Lietuvos reikalams. Tai viso surinkta \$60 ir \$10 iš kuopos izdo, tad viso \$70, ku-ris nutarta ir pasiusta per Lietuvos Misiją.

Taipgi mes kolektorijai tariame širdingą ačiū Erius lietuviams, kurie aukavo Lietuvos gynimo reikalams.

V. P. Matulevičius

## LIETUVIAI AMERIKOJE

PITTSTON, PA.

Pradėdant su sausio 9 d. čionai įvyko savaitės vėjus aukų rinkimo į Tautos Fondą. Todel sausio 13 d., pobažnytinėje salėje kalbėjo kun. Jakaitis iš Worcester, Mass. Vieti-nis klebonas atidarydamas prkalbas pareiškė publikai, kad kun. Jakaitis vos kelios savaitės atgal sugrįžo iš Lietuvos, todėl galės daug naujų ir žingeidių žinių apie Lietuvą pa-pasakoti. Na ir papasakoj!

Kun. Jakaitis kalbėjo suvirš 3 va-landas ir ko jis neprikalbėjo!.. Vi-sų tu nesamonių, kiek jų pasakė šioje savo prkalboje kun. Jakaitis, tai nei į jaučio skurą nesurašytum. Tačiau įsiai pasakė ir tokių dalyku, kurių negalima užtyliėti nepaskelbus plačios visuomenės žiniui, kad dažni-uoji tai ir inkriminuoti žmonės ir bandytų kun. Jakaitiui uždaryti bur-ną. Kad jis daugiau taip begėdėsiak nedemoralizuotų visuomenės.

Didžiausią dalį savo kalbos šitas „kalbėtojas“ pasvėntė išgyrimui Lie-tuvos klebonų. Taipgi skundėsi, kad Lietuvos žmonės yra ištvirkę — ne-bučiuoja kunigams rankų, neužlaiko pasninkų ir t. t. „Slovingiausia“ iš-gyrė tai Kalvarijos kleboną kun. Laukaitį, kuris surinko turto Ameri-kos lietuvių apie \$25,000 Lietuvoje mokyklų įrengimui ir moksleivių šel-pimui. Tačiau kiek kun. Laukaitis mokyklų įrengė ir kiek moksleivių susėlė, tai šitas jo garbintojas nei-puse žodžio neprisiminė.

Lietuvos žmonės dabar jau lais-vi. Bet kaip ta laisvė įgyta? — klausia kun. Jakaitis. Ir pats atsa-ko: — Užtai kreditas reikia atiduoti Lietuvos Pavaraininkams! (Pava-raininkų draugija yra kunigų suor-ganizuotos davatkos. J. D.).

Lietuvos žmonių dvasia buvo nupulsiu-ami, — tęsia toliau kalbėtojas — ko li Lietuvai nenuty-vu ko dvi gerbiamaš ypatos — Dr. Bielskis ir kun. Bartuška. Šitos dvi ypatos, kai dvi žvaigždutės nusileido ant Lietuvos žemės ir apšvietė ap-sincaus! Lietuvos gyvenimui — šaukia iškilmingu balsu kun. Jakai-tis.

Lietuvos Steigiamasis Seimas, tai neristas šiaudų kūnelys. Tai suel-ga bemokslų dvaro kumečys — dau-gumoje socialistai. Lietuvos Pre-mjeras Dr. Grinius, — žmogus be principo, be energijos. Jisai gal ir nusimano apie ligonio pulsą, gal gal užrašyti gyduolių ligoniui, bet buti Lietuvos Premjeriu jam neturėtų bu-ti leista.

Lietuvos Atstovas Amerikoje — J. Vileišis, budamas Lietuvoje Fi-nansų Ministeriu, mokojo tikėti Lie-tuvos turtus eikvoti, bet nemokėjo jų surinkti, sutauptinti. Taipgi Lietuvos valdžia norėdama at-sikratyti Vileišio, ant nelaimės pri-siuntė jį Amerikos lietuviams. Mat Lietuvos valdžia žinojo, kad tarpe Amerikos politikierių viešpatauja „grafas“, (vagystės. J. D.) todėl reikia suprasti, jog ir p. Vileišis ta-po priasiustas Amerikon, kaip „graf-to“ palaikytojas.

Tai tokias žinias pranešė iš Lietu-vos Pittstono lietuviams kun. Jakai-tis.

Kodėl šitas kalbėtojas-kunigas tokias nesamones tarbe Amerikos lietuvių skleidžia? — klausia vienas žmogelis prkalboms užsibaigus.

— Turbut jisai pats „runija“ į Lietuvos Premjero vietą — atsako kitas.

Ir ištikrujų, kodėl tokios nesamo-nės skleidžiamos? Juk tai yra be-gėdėdis malagystė nuo pradžios iki galui, ką šitas kalbėtojas pasakojo. Beklauskant šitokių prkalbų prisime-na sekanti pasaka: Vieną kartą vil-kas atėjęs į avių žardą manydamas pasipelninti. Tačiau piemenys už-piudė jį šunimis pradėjo vytį atgal iš kur atėjo. Tuomet vilkas begda-

mas šaukė: „O jūs vagys, o jūs ne-dorėliai, o jūs apgavikai!“

Taipgi kun. Jakaitis labai karekte-ringą pastabą padarė pradėdamas sa-vo prkalbą:

— Jei šiandien į Pittstoną butų at-vykęs su prkalba Bagočius iš Bos-tono, tai pasiklausyti to bedievio kal-bos butų visi Pittstono lietuviai subė-gę, o kuomet atvažiuo kunigas, tai vos apie 60 ypatų susirinkote.

Taip, tiesa pasakytą. Tačiau iš-to gali pasimokinti visi sutanęgi in-trigantai, kad Amerikos lietuviams jau pradeda nusibosti intrigos ir va-idai, nepaisant, kad juos skelbia ir toki „garbingi“ kun. kai Jakaitis. Laikas vyručiai susiprast!

A. Bagu as

216 kp., Erie Pa., per Naujus Me-tus laikytame susirinkime kalbant apie vargingą Lietuvos padėtį nuta-rė paaukauti iš kuopos izdo \$10. Lietuvos gynimo reikalams ir išrin-kome kolektoarius — B. Ivanauską, M. Ražanauską ir V. P. Matulevičių, kad perliūt per lietuvių gyvenimui ir parinktų kiek galint aukų Lietuvos reikalams. Tai viso surinkta \$60 ir \$10 iš kuopos izdo, tad viso \$70, ku-ris nutarta ir pasiusta per Lietuvos Misiją.

Taipgi mes kolektorijai tariame širdingą ačiū Erius lietuviams, kurie aukavo Lietuvos gynimo reikalams.

V. P. Matulevičius

## LIETUVIAI AMERIKOJE

PITTSTON, PA.

Pradėdant su sausio 9 d. čionai įvyko savaitės vėjus aukų rinkimo į Tautos Fondą. Todel sausio 13 d., pobažnytinėje salėje kalbėjo kun. Jakaitis iš Worcester, Mass. Vieti-nis klebonas atidarydamas prkalbas pareiškė publikai, kad kun. Jakaitis vos kelios savaitės atgal sugrįžo iš Lietuvos, todėl galės daug naujų ir žingeidių žinių apie Lietuvą pa-pasakoti. Na ir papasakoj!

Kun. Jakaitis kalbėjo suvirš 3 va-landas ir ko jis neprikalbėjo!.. Vi-sų tu nesamonių, kiek jų pasakė šioje savo prkalboje kun. Jakaitis, tai nei į jaučio skurą nesurašytum. Tačiau įsiai pasakė ir tokių dalyku, kurių negalima užtyliėti nepaskelbus plačios visuomenės žiniui, kad dažni-uoji tai ir inkriminuoti žmonės ir bandytų kun. Jakaitiui uždaryti bur-ną. Kad jis daugiau taip begėdėsiak nedemoralizuotų visuomenės.

Didžiausią dalį savo kalbos šitas „kalbėtojas“ pasvėntė išgyrimui Lie-tuvos klebonų. Taipgi skundėsi, kad Lietuvos žmonės yra ištvirkę — ne-bučiuoja kunigams rankų, neužlaiko pasninkų ir t. t. „Slovingiausia“ iš-gyrė tai Kalvarijos kleboną kun. Laukaitį, kuris surinko turto Ameri-kos lietuvių apie \$25,000 Lietuvoje mokyklų įrengimui ir moksleivių šel-pimui. Tačiau kiek kun. Laukaitis mokyklų įrengė ir kiek moksleivių susėlė, tai šitas jo garbintojas nei-puse žodžio neprisiminė.

Lietuvos žmonės dabar jau lais-vi. Bet kaip ta laisvė įgyta? — klausia kun. Jakaitis. Ir pats atsa-ko: — Užtai kreditas reikia atiduoti Lietuvos Pavaraininkams! (Pava-raininkų draugija yra kunigų suor-ganizuotos davatkos. J. D.).

Lietuvos žmonių dvasia buvo nupulsiu-ami, — tęsia toliau kalbėtojas — ko li Lietuvai nenuty-vu ko dvi gerbiamaš ypatos — Dr. Bielskis ir kun. Bartuška. Šitos dvi ypatos, kai dvi žvaigždutės nusileido ant Lietuvos žemės ir apšvietė ap-sincaus! Lietuvos gyvenimui — šaukia iškilmingu balsu kun. Jakai-tis.

Lietuvos Steigiamasis Seimas, tai neristas šiaudų kūnelys. Tai suel-ga bemokslų dvaro kumečys — dau-gumoje socialistai. Lietuvos Pre-mjeras Dr. Grinius, — žmogus be principo, be energijos. Jisai gal ir nusimano apie ligonio pulsą, gal gal užrašyti gyduolių ligoniui, bet buti Lietuvos Premjeriu jam neturėtų bu-ti leista.

Lietuvos Atstovas Amerikoje — J. Vileišis, budamas Lietuvoje Fi-nansų Ministeriu, mokojo tikėti Lie-tuvos turtus eikvoti, bet nemokėjo jų surinkti, sutauptinti. Taipgi Lietuvos valdžia norėdama at-sikratyti Vileišio, ant nelaimės pri-siuntė jį Amerikos lietuviams. Mat Lietuvos valdžia žinojo, kad tarpe Amerikos politikierių viešpatauja „grafas“, (vagystės. J. D.) todėl reikia suprasti, jog ir p. Vileišis ta-po priasiustas Amerikon, kaip „graf-to“ palaikytojas.

Tai tokias žinias pranešė iš Lietu-vos Pittstono lietuviams kun. Jakai-tis.

Kodėl šitas kalbėtojas-kunigas tokias nesamones tarbe Amerikos lietuvių skleidžia? — klausia vienas žmogelis prkalboms užsibaigus.

— Turbut jisai pats „runija“ į Lietuvos Premjero vietą — atsako kitas.

Ir ištikrujų, kodėl tokios nesamo-nės skleidžiamos? Juk tai yra be-gėdėdis malagystė nuo pradžios iki galui, ką šitas kalbėtojas pasakojo. Beklauskant šitokių prkalbų prisime-na sekanti pasaka: Vieną kartą vil-kas atėjęs į avių žardą manydamas pasipelninti. Tačiau piemenys už-piudė jį šunimis pradėjo vytį atgal iš kur atėjo. Tuomet vilkas begda-

GREENFIELD, MASS.

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 297 kuopa rengia puikius šokius, 5 d. vasario, Reed Main's Alej, ant antrų lubų, Telegraf Ofise, pradžia 7:30 val. vakare. Malonėkėite visi atsilankyti ant mūsų puikių šokių prieš pačias užgavenes. Ura visi vyrai, moters ir vaikai su mergi-nom ant šokių.

Visus kviečia atsilankyti rengėjai.

## LIETUVIŲ FILMŲ BENDROVĖS

NAUJI PAVEIKSLAI IŠ LIETU-  
VOS BUS RODOMI:

Panėdžio vakare, vasario 7 d., Lie-tuvių bažnyčioje, Hanover, Pa.

Serėdos vakare, vasario 9 d. A. Simkonio salėje, Sugar Notch, Pa.

Nedėlios ir panėdžio vakarais, va-sario 13-14 d., Lietuvių bažnytinėje svetainėje, kamps „South ir Meado gatvių, Wilkes Barre, Pa.

Utarninko ir serėdos vakarais, va-sario 15-16 dd., p. Norkevičiaus salė-jė, Mahanoy City, Pa.

Liet. Filmų B-vė

J. D.

## FARMOS

Geriausia pirkis farmas per Re-dakciją „Amerikos Ukinkinkas“. Da-bar geras laikas pasiteiraut, nes atei-nanti pavasarį daugumas pirkis far-mas. Pareiklaukiti farmų katalogo iš mūsų puikių lietuvių kolonijos, o mieliai jums prisijus su gražiais pa-siskaitymais ir informacijom.

Ant farmų darbai niekad nestojo, liedarbės niekas nežinojo.

Tikrai turėsi amžingą darbą.

J. Yudickas.

## UNION CITY, CONN.

Sausio 14 d. buvo surengtos prakalbos gerb. Dr. D. Alseikai, kuris labai puikiai nupiešė šiandieninę Vil-niaus padėtį ir aiškiai nurodė kurio keliu turime eiti, kad atvadavus mu-sų sostinė iš lenkų nagų.

Kadangi oras buvo labai blogas, tad žmonių į prakalbas susirinko la-bai mažai. Tačiau visgi pasisekė surinkti keletą dolarių Vilniaus atva-davimui remti. Viso surinkta \$77.55, nuo kurių atimusi išlaidas prakalbų surengimui — už svetainę 5 dol. ir už apgarsinimus 2 dol. likusieji pa-siusta Centran.

Visi Amerikos lietuviai nepamir-ките savo brolių vargą vargančių pie Vilnių!

J. Kuncaitis.

## AMERIKOS IR LIETUVOS

AUDIMO KORPORACIJOS

METINIS SUVAŽIAVI-

MAS.

Sausio 20 d. 1921 m., So. Boston, Mass., Lietuvių Salėje, buvo akcio-nierių suvažiavimas. Direktorių ra-portai buvo išduoti nuo pat pradžios audeklinės susiorganizavimui. Audek-linės organizacijos darbas eina pa-sekmingai, per aštuonis mėnesius prisiršė 750 narių. Audeklinė jau turi užrašius akcijų ant \$90,000.00, audeklinė buvo įjkorpuota ant \$100,000.00 ir per aštuonis mėnesius beveik visos akcijos buvo užrašytos iki metinio akcionijų suvažiavimo, taipgi metiniam akcionierių suvažiavi-mine nutarė, kad padidinti ant \$200,000.00 audeklinės kapitalą. Dabar audeklinės kapitalizacija bus ant \$300,000.00.

Raportas buvo išduotas audeklinės atstovo. Audeklinės atstovo dok-umentu peržiūrėjimui, kuriuos atstovas atsivėžė nuo Lietuvos Valdžios, buvo išrinkta komisija iš trijų ypatų: kun. J. Žydinavičius, Andrius Trai-navičius ir Prano Andriūno. Kom-isisia atradus, kad atstovo visi do-kumentai teisingi ir liudija, kad Lie-tuvoje atstovo didelis darbas yra pa-darytas del audeklinės. Audeklinės atstovs Kazlauskas, raportą tęsė toliaus: po raportu skaitė Amerikos ir Lietuvos Audimo Korporacijos Statutą (Cheterį ir By-Laws), kuris buvo perskaitytas paragrafas po pa-ragrafu ir vienbalsiai buvo priimtas. Pasirodė suvažiavime, kad atstovo viskas jau yra padaryta Lietuvoje. Valdžia prisidėjo su dideliu turtu, kaip tai: duoda didelį žemės plotą, mūrinius būdinius, Nemuno krantą, ir už tą visą turtą valdžia paima

Waterburio draugijos pareikalavo, kad New England Workers' Assoc-iation Unijos Lietuvių Skyrūs išduotų apyskaitą praėjusio streiko Waterbury. N. E. W. A. Unija, ne-galėdama išduoti pilnos apyskaitos, kreipėsi į Waterburio draugijas, aukojusias streikui, kad išrinktų de-legatus iš draugijų ir peržiūrėtų vi-sas streiko komiteto knygas. Drau-gijų delegatai turėjo keletą susirin-kimų, bet negalėdami prieti prie ga-lutinos rokundos, nutarė kreiptis per laikraščius į visas Amerikoje Lietu-vių draugijas, klubus, kuopas ir pa-vienius žmones, kurie yra aukavę Waterburio streikui, kad praneštų laiškais ant kurio vardo iš buvusio streiko komiteto (butent: Prano Li-binskio, M. Skučo, Povilo Macello, ar Jurgio Kasulio) siunttų pinigms, money orderius ir bankų čekius?.

Po suradimo tikros apyskaitos paskelbsime visuose laikraščiuose. Malonėkėite kuogreičiausiai apie tai pranešti šiuo adresu: L. G. Natkevi-čius, 827 Bank st., Waterbury, Conn. Draugijų delegatų komisija: Lu-košius G. Natkevičius, S. B. Kiudulas, J.



